

روزنامه سیاسی ،اقتصادی ،فرهنگی ،اجتماعی ، ورزشی صبح ایران
www.sharghnewspaper.ir

صاحب امتیاز و مدیر مسئول : مهدی رحمانیان

نشانی : تهران ،خیابان آفریقا ،بلوار گلشهر ،پلاک ۴۶

تحریریه: ۳۳-۲۳۰۳۸۰۲۴
نمابر: ۲۲۰۳۴۵۱۵

سازمان آگهی‌ها : ۲۰-۲۲۰۵۷۰۹۰ (خط۲)- نظارت بر توزیع: ۶۶۹۵۸۶۱۰

امور مشترکین- تلفن: ۲۰-۶۶۹۷۱۱۹۹، نمابر: ۶۶۴۰۴۱۶۵

امور فنی ، آتلیه و لیتوگرافی : روزنامه شرق- چاپ : افست

راهنمای امروز

تلويزيون امروز	
	
سريال مش خيرالله	دو
سريال درمسر بزرگ	دو
عامل ناشناخته (تکرار)	سه
زندگی به شرط خنده (تکرار) پنج	۱۵
سريال پرستاران	یک
پای پیاده (تکرار)	پنج
زندگی به شرط خنده	پنج
سريال لبه تاریکی	دو
سريال روح مهربان	یک
تله تئاتر	چهار

سینمای امروز
چهارشنبه سوری (اصغر فرهادی)
آفریقا ، ایران۱، صحرا، آسیا، پارس ۱، عصرجدید، بهمن ۲، دهکده، تهران ۲، شهرشکنگ، شیدا
برباد رفته (صدرا عبداللهی)
ایران۲، پارس ۲، عصرجدید۱
چپ دست (آرش معییریان)
قدس، سروش، جمهوری، فلسطین ۱، کارون، مرکزی ۲، دهکده، تهران ۲، شهرشکنگ، شیدا
ما همه خوبیم (بیژن میرباقری)
فرهنگ ۲، سپیده ۲، مرکزی ۲، فلسطین ۲، ایران ۳

اخبار اندیشه

از عطار تا مولانا

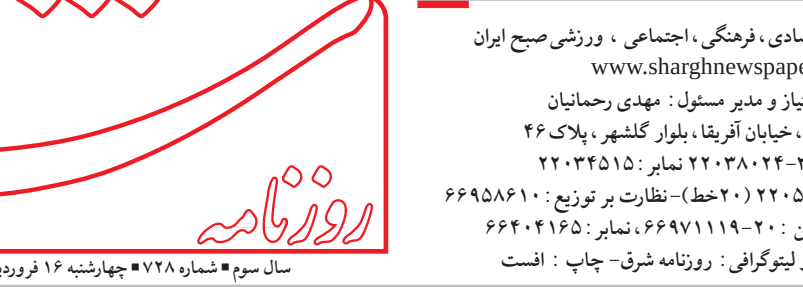
شرق : اولین نشست هفتگی شهر کتاب در سال جدید در روز سه شنبه ۲۲ فروردین در آستانه روز بزرگداشت عطار نیشابوری برگزار می شود. این نشست از ساعت ۱۷ با حضور غلامحسین ابراهیمی دبئانی، مهدی محبی و محمود توحی برگزار و درباره «اندیشه های عطار و مولانا از نگاه تطبیقی»، «نقد و مقایسه دیدگاه‌های ادبی عطار و مولانا» و «نماد و تمثیل در شعر عطار و مولانا» بحث و گفت‌وگو می‌شود. این علاقه‌مندان می‌توانند برای شرکت در این نشست به شهر کتاب مرکزی واقع در خیابان حافظ شمالی، نبش زرتشت شرقی مراجعه کنند.

گزاره‌های تصمیم‌ناپذیر

شرق : چهارمین جلسه از سمینارهای فلسفه تحلیلی با حضور محمد اردشیر برگزار می‌شود. دوشنبه بیست ویکم فروردین ماه از ساعت ۱۶ تا ۱۸ محمد اردشیر از دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی شریف درباره «هیلبرت، براور و گزاره‌های مطلقاً تصمیم‌ناپذیر» صحبت می‌کند. این نشست در پژوهشکده فلسفه تحلیلی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی واقع در میدان نیاوران برگزار می‌شود.

اسانسانه سازمان جهانی علمای مسلمان

شرق : اسانسانه سازمان جهانی علمای مسلمان در همایش «وحدت امت اسلامی» در مکه به تصویب رسید. به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقرب مذاهب اسلامی، همایش سه‌روزه «وحدت امت اسلامی» از اول تا سوم آوریل (۱۲ تا ۱۴ فروردین) از سوی انجمن جهانی مسلمانان در مکه برگزار شد و حدود ۵۰۰ عالم برجسته اسلامی از سراسر دنیا درباره راه‌های تقویت وحدت مسلمانان، چالش‌های پیش‌روی دین، ارزش‌های اخلاقی و فرهنگی به بحث و گفت‌وگو پرداختند. اسانسانه سازمان جهانی علمای مسلمان به منظور اتخاذ تصمیم و موضع‌گیری واحد در خصوص مسائل و مشکلات جهان اسلام و تقابل با چالش‌های فراوری امت اسلامی به تصویب شرکت‌کنندگان در همایش رسید. دکتر محمود احمد غازی وزیر سابق امور مذهبی پاکستان و رئیس دانشگاه بین‌المللی اسلام‌آباد، شیخ محمد رشید قبانی مفتی لبنان، دکتر طططاوی شیخ الازهر مصر، آیت الله تسخیری دبیرکل مجمع جهانی تقرب مذاهب اسلامی، و هبه مصطفی الزحیبلی رئیس گروه فقه اسلامی و مذاهب دانشگاه دمشق، هاشم موزادی رئیس نهضت علمای اندونزی و مصطفی سیریش مفتی بوسنی و هرزگوین به عنوان اعضای کمیته اجرایی این سازمان انتخاب شدند. آیت‌الله تسخیری دبیرکل مجمع در سخنرانی خود در این همایش با تأکید بر اتحاد جهان اسلامی یادآور شد: کشورهای اسلامی باید از فریب‌های استعمار برحذر باشند و آن را به خوبی بشناسند، زیرا آنها از وجود درگیری‌های قومیتی بهره‌برده و به ایجاد اختلاف و تفرقه در کشورهای اسلامی دامن می‌زنند. شرکت‌کنندگان در این همایش ۲ موضوع اصلی وحدت دینی و فرهنگی میان مسلمانان، وحدت اقتصادی میان مسلمانان، وحدت اجتماعی میان مسلمانان و وحدت روابط سیاسی میان کشورهای اسلامی را مورد بحث و بررسی قرار دادند.

سال سوم ■ شماره ۷۲۸ ■ چهارشنبه ۱۶ فروردین ۱۳۸۵ ■ ۶ ربيع الاول ۱۴۲۷ ■ ۵ آوريل ۲۰۰۶

فرهنگی

گلایه‌های میرکریمی از پخش خیلی دور خیلی نزدیک

بسیاری که صورت گرفته بود مراً فقط شگفت‌زده کرد. فقط می‌توانم بگویم خیلی خیلی متأسفم و از ایسن بدتر نمی‌شد. میرکریمی در ادامه می‌گوید: حق اش این بود که دوستان پخش، مرا هم در جریان می‌گذاشتند البته این قصه باید ریشه‌ای و برای همیشه حل شود و گله‌گذاری هیچ دردی را دوانمی‌کند و مناسفانه تلویزیون در اعمال محدودیت نسبت به فیلم‌های ایرانی و خارجی دچار تناقض‌های آشکاری است که تاثير معکوس و حتی مخربی روی بیننده دارد. به گزارش خبرنگار شرق، فیلم خیلی دور خیلی نزدیک در روز اول فروردین و در ساعت ۱۱ شب پخش و حدود ده دقیقه از این فیلم سانسور شد. صحنه‌های مربوط به منشی، پلان حاجی فیروز، پلان صحبت دکتر در پارکینگ، صحنه صحبت دکتر با همسرش در آشپزخانه، صحنه صحبت دکتر با نگین در جاده کویری، صحنه عروسی و پلان‌هایی از کاروانسرا و خانم دکتر حذف شده‌است. همچنین بسیاری از پلان‌هایی‌که خانم‌ها در آن درآیدم ولی نمایش مجدد آن در تلویزیون با تدوین جدیدی که روی آن انجام شده بود و حذف و تعدیل‌های

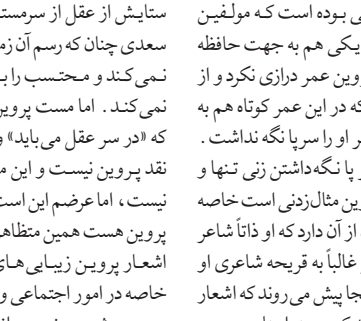

فیلم خیلی دور خیلی نزدیک ساخته رضا میرکریمی که سال گذشته برگزیده جشنواره فجر جشن خانه سینما شد و حتی از سوی صفارهرندی مورد تمجید قرار گرفت، نمایش آن از تلویزیون در نوروز با جرح و تعدیل‌های بسیاری مواجه شد که تعجب همگان را برانگیخت. رضا میرکریمی در پاسخ به اصرار خبرنگار شرق در این‌باره می‌گوید: با اینکه فیلم را خودم ساختم و ده‌ها بار آن را دیدم ولی نمایش مجدد آن در تلویزیون با تدوین جدیدی که روی آن انجام شده بود و حذف و تعدیل‌های

سالمرگ پروین اعتصامی

شاعره کم اقبال

امیر رازی؛ روشنفکرها با پروین اعتصامی میانه خوبی ندارند. هر چقدر که آدم‌های اخلاقی، اشعار پروین را حفظ می‌کنند و در میان موعظه‌های اخلاقی به عنوان شاهد مثال می‌آورند، روشنفکرها و اهل ادبیات جدید- و حتی اهل عرفان- هیچ رغبتی به خواندن و حفظ کردن اشعار این شاعر به نژوا کشیده شده از خود نشان نمی‌دهند. هر چقدر که فروغ فرخزاد خوش اقبال است و اشعار قوی و ضعیفش- درهم- از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود، اشعار پروین اعتصامی مورد بی‌مهری مفرط قرار گرفته و می‌گیرد. امروز اگر اسمی از ستایش از عقل از سرمستی و بی‌عقلی است. در سروده سعدی چنان که رسم آن زمانه بوده‌است مست از عقل دفاع نمی‌کند و محتسب را به عقلانیت متظاره‌انه دعوت نمی‌کند. اما مست پروین در جواب بی‌کلاهی می‌گوید که «در سر عقل می‌باید» و بی‌کلاهی عار نیست. فرصت نقد پروین نیست و این مهم از عهده نگارنده نیز ساخته نیست، اما عرضم این است که بگویم اگر مشکلی در اشعار پروین هست همین متظاره‌انه بودن پندها است. با این همه اشعار پروین زیبایی‌های خاص خود را هم دارا است و خاصه در امور اجتماعی و تقریباً سیاسی، اشعار دلنشین هم به چشم می‌خورد. از آن جمله آن قطعه معروف که: «دروزی گشت پاششی از گذرگی! هیچ وقت یاد نمی‌رود که وقتی معلم ادبیات ما این شعر را می‌خواند همه این پادشاه را محمدرضا پهلوی می‌دیدم و خودمان را هم جای آن کودک یتیم می‌گذاشتیم که می‌پرسید: «این تابناک چیست که بر تاج پادشاهست» و آرای آن پیرزن را نیز ندای حق طلبانه انقلابیون قلمداد می‌کردیم که می‌گفت: این گرگ سال‌هاست که با گله آنست. یاد پروین اعتصامی بخیر.

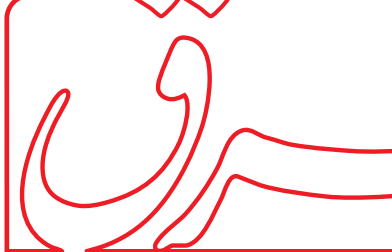
ستایش از عقل از سرمستی و بی‌عقلی است. در سروده سعدی چنان که رسم آن زمانه بوده‌است مست از عقل دفاع نمی‌کند و محتسب را به عقلانیت متظاره‌انه دعوت نمی‌کند. اما مست پروین در جواب بی‌کلاهی می‌گوید که «در سر عقل می‌باید» و بی‌کلاهی عار نیست. فرصت نقد پروین نیست و این مهم از عهده نگارنده نیز ساخته نیست، اما عرضم این است که بگویم اگر مشکلی در اشعار پروین هست همین متظاره‌انه بودن پندها است. با این همه اشعار پروین زیبایی‌های خاص خود را هم دارا است و خاصه در امور اجتماعی و تقریباً سیاسی، اشعار دلنشین هم به چشم می‌خورد. از آن جمله آن قطعه معروف که: «دروزی گشت پاششی از گذرگی! هیچ وقت یاد نمی‌رود که وقتی معلم ادبیات ما این شعر را می‌خواند همه این پادشاه را محمدرضا پهلوی می‌دیدم و خودمان را هم جای آن کودک یتیم می‌گذاشتیم که می‌پرسید: «این تابناک چیست که بر تاج پادشاهست» و آرای آن پیرزن را نیز ندای حق طلبانه انقلابیون قلمداد می‌کردیم که می‌گفت: این گرگ سال‌هاست که با گله آنست. یاد پروین اعتصامی بخیر.

رضا کیانیان و یک نمایش سه‌زبانه

چندین سال پیش، به دنبال همکاری کیانیان با انبویک بازیگر ژاپنی فیلم «فرش باد» مطرح شد اما این نمایش به دلایل گوناگونی از جمله نیاقتن یک متن خوب تاکنون امکان اجرا نداشته است. کیانیان می‌گوید که دو تن از بازیگران سوئدی نیز قرار است با ما همکاری کنند تا نمایش به سه زبان فارسی، ژاپنی و سوئدی اجرا شود. کیانیان می‌گوید: «خوشبختانه توانستم طرح‌های خوبی را برای اجرای این نمایش پیدا کنیم و مشکل نبود متن مناسب تا حدودی برطرف شده‌است. اما بزرگترین مشکل اجرای این نمایش نداشتن تهیه‌کننده است و در مرحله اول باید بتوانیم یک تهیه‌کننده مناسب پیدا کنیم تا بعد از آن بتوانیم مراحل دیگر را طی کنیم.» کیانیان سال ۸۳ با بازی در نمایش «حرفه‌ای‌ها، یک کمدی غمگین» بعد از ۵ سال بر صحنه تئاتر حضور یافت. او قرار بود سال گذشته نیز در نمایش «مردی برای تمام فصول» به کارگردانی بهمن فرمان‌آرا بازی کند اما به دلیل عدم توافق فرمان‌آرا با مسئولان اداره کل هنرهای نمایشی، این پروژه متوقف شد.

محمد رحمانیان و نمایش جهانی فنز

محمد رحمانیان کارگردانی که نمایش «فنز» او سال گذشته به عنوان پدیده تئاتر و نمایشی پرمخاطب مطرح شد، اسام علاوه بر سفرهای بین‌المللی «فنز» قصد دارد نمایش «روزهای رادیو» را که متن آن توسط خودش نوشته شده، اواخر تابستان یا اوایل پاییز اسامل در تالار وحدت اجرا کند. نمایش «فنز» سفرهایش را در سال ۸۵ از کانادا آغاز می‌کند. محمد رحمانیان نویسنده و کارگردان این نمایش می‌گوید: «نخستین اجرای این نمایش ۸ اردیبهشت‌ماه در ونکوور کانادا خواهد بود.» به گفته رحمانیان گروه اجرایی «فنز» پس از آن راهی تورنتو می‌شوند و از ۱۱ تا ۱۴ اردیبهشت‌ماه این نمایش را در دانشگاه یورک اجرا خواهند کرد. «رحمانیان می‌گوید: «فنز» به دعوت گروه ایرانیان مقیم کانادا اجرا می‌شود و دعوت از ما مربوط به فستیوال‌های تئاتری نیست. رحمانیان از اجرای نمایش

سال سوم ■ شماره ۷۲۸ ■ چهارشنبه ۱۶ فروردین ۱۳۸۵ ■ ۶ ربيع الاول ۱۴۲۷ ■ ۵ آوريل ۲۰۰۶

آبادان	۲۸+۲۰	پیرجند	۲۴+۱۲	سندج	۱۶+۶	همدان	۱۱+۴
اراک	۱۴+۴	تهران	۱۹+۱۰	شهرکرد	۱۱+۳	یزد	۲۰+۹
اردبیل	۱۴+۵	تبریز	۱۵+۴	شیراز	۲۰+۱۰	اصفهان	۲۵+۱۳
ارومیه	۱۴+۶	خرم‌آباد	۱۵+۸	قزوین	۱۲+۸	دبی	۲۹+۲۴
اصفهان	۱۷+۷	رشت	۲۰+۱۴	کرمان	۲۱+۱۰	نجف	۲۷+۱۶
اهواز	۲۹+۱۸	زاهدان	۲۷+۱۵	کرمانشاه	۱۴+۶	مکه	۲۶+۲۱
ایلام	۱۷+۷	زنجان	۱۴+۵	کاشان	۲۲+۱۱	مدینه	۲۷+۱۱
بجنورد	۲۲+۱۲	زابل	۳۲+۲۰	کیش	۲۹+۲۳	لندن	۱۰+۳
بندرعباس	۳۴+۲۱	ساری	۱۹+۱۲	گرگان	۲۰+۱۷	پاریس	۱۱+۴
بوشهر	۲۴+۲۲	سمنان	۲۱+۱۲	مشهد	۲۲+۱۸	استانبول	۲۱+۹

تهران : آذان ظهر ۱۲:۰۰ آذان مغرب ۴:۴۷ آذان صبح فردا ۴:۲۱

چه کسی راست‌تر می‌گوید؟

حضور نمایندگان انجمن فرهنگی ناشران کتاب‌های خارجی در آذرماه بررسی و بازنگری شده‌است. نتیجه این بازنگری هم در دهه اول بهمن ماه کتاب به تمام ناشران و موزعان اعلام شده‌است و به همین دلیل اظهارنظر ناشرانی همچون سل‌بوکی در مورد اینکه قوانین دیر ابلاغ شده و ایجاد ضرر و زیان کرده موجه نیست. دعوی ناشر و نمایشگاه را رها کنیم. مسئله جای دیگری است. ناشر می‌گوید این کار مانع از رقابتی شدن فروش می‌شود و ضرر مخاطب را در پی دارد. راست هم می‌گوید. شما در بسیاری از موارد می‌توانید کتاب‌های یک ناشر را از ناشری دیگر با قیمتی ارزان‌تر بخرید. (دلیل این اتفاق را البته باید در جایی دیگر بررسی کرد.) اما این مسئله ابعاد دیگری هم دارد. دولت می‌گوید اجرایی نشدن قوانین و مقید نبودن ناشران بخش ریالی به اخذ مجوز، این بخش از نمایشگاه را تبدیل به بازار مکاره می‌کند؛ اتفاقی که در هیچ نمایشگاه معتبری رخ نمی‌دهد. از بین رفتن حیثیت نمایشگاه هم در افقی بالاتر مستقیماً موفقیت آن در کسب بازارهای جهانی را خدشه‌دار می‌کند. شاید به دلایلی از این دست بوده‌است که کشورهای همسایه ما همیشه ترجیح داده‌اند کتاب‌هایشان را از آن نمایشگاه‌های دیگر تهیه کنند و ما بازاری به این عظمت را از دست داده‌ایم. سود تازه‌مدنی که ممکن‌است از این طریق عاید مصرف‌کننده شود به هیچ‌وجه با ضرر ناشی از ناراضی بودن ناشران معتبر از حیثیت نمایشگاه و انصرافشان از حضور جدی در آن و از دست رفتن بازار تبادل کالاهای فرهنگی میان کشورها و بازار منطقه قابل مقایسه نیست. دولت هم راست می‌گوید. اما راستی چه کسی «راست‌تر» می‌گوید؟

Hamidreza_abak@yahoo.com

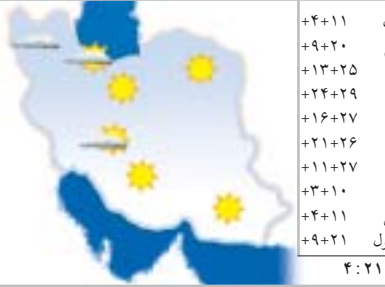
شروع انقلاب دیجیتال در هالیوود

متعلق به شرکت لایونزیکت (استودیوی سازنده «رفرود»، برنده جایزه اسکار برترین فیلم اسمال) نیز به زودی روی یک خط اینترنت در ازای دریافت وجوه اعلام شده و با بهره‌گیری از کارت‌های اعتباری قابل دانلود کردن شوند. روی این خط مصرف‌کنندگان هم می‌توانند فیلم‌های دلخواهشان را بخرند و هم آنها را برای مدت ۲۴ ساعت کرایه بکنند و البته اگر اقدام به خریدن کنند، صاحب یک مجموعه دیجیتال عالی خواهند شد. حرف آخر را جیم رامو مدیر اجرایی این سایت می‌گوید: «این استودیوهای نمایشی به این نتیجه رسیده‌اند که از اینترنت به خاطر یکی از وسایل توزیع‌کننده آثار سود جویند. در این صورت می‌توانند هزینه‌های بازاریابی خود را به‌راستی به‌کار ببرند و حتی توزیع و تکثیرکنندگان غیرقانونی این آثار نیز مجبورند به همین خطوط و سایت‌ها رجوع کنند و ناچاراً به کارهای قانونی بپردازند.»

علی نصیریان با «افعی طلایی» در تئاتر پارس

میرقاسمی، رضا دلارام، سهیلا جدیری، حامد مصباحی، جواد گلریز، محمد حسینی و پریسا سنجری در آن بازی می‌کنند. این نمایش در مورد پشت صحنه نمایش «رستم و سهراب» است که در اولین روز اجرائیش بازیگر نقش اول نمایش پیشنهاد مناسب‌تری برای بازیگری دریافت می‌کند و گروه را تنها می‌گذارد. نمایش «مردی در تاریکی» نیز نوشته حسن غنچوران و با کارگردانی مصطفی میرقاسمی، رضا دلارام، جواد بازیگرانی چون مصطفی میرقاسمی، رضا دلارام، جواد گلریز، نسیم تاجی، مهسا معروفی و محمد حسینی در آن ایفای نقش دارند. این نمایش که تا پایان فروردین‌ماه هر روز ساعت ۱۳/۴۵ اجرا می‌شود درباره مردی ثروتمند و نابیناست که همسر و برادر همسرش از ضعف او سوءاستفاده کرده و از وی اخاذی می‌کنند.

این روزها نزدیک است به سالروز شهادت سیدمرتضی آوینی که مردی به غایت دوست‌داشتنی بود و هست و خواهد بود. نوشتن درباره او ساده نیست و اصولاً نمی‌شود درباره مردی که حقیقتش با چهره‌ای که از او ساخته‌اند کیلومترها فاصله دارد، به سادگی نوشت. اما سعی می‌کنم در این چند سطر که می‌نویسم از تصاویر مرسوم و متداول و کلیشه‌ای فاصله بگیرم. کتاب «بارون درخت‌نشین» کالوینو را فرصتی پیش‌نیامده بود بخوانم و در این تعطیلات کش‌دار یکی از اتفاقات خوبی که افتاد، همین بود که کتاب را از رفیقی عیدی بگیرم و بخوانم و لذت ببرم. نمی‌دانم به حال و هوای من مربوط می‌شد یا قصه چنین اقصایی داشت که «جوان درخت‌نشین» قصه مرا سخت به یاد سیدمرتضی آوینی می‌انداخت و چهره زیبای دوران کودکی و جوانی او را موقع خواندن کتاب برایم تداعی می‌کرد. البته نسبتی مست‌میان همه آنها که عادات متداول زمانه خود را خرق می‌کنند و راهی خلاف دیگران می‌پویند. سیدمرتضی آوینی – این‌طور که من می‌شناسمش و این‌طور که ماجراهای کودکی و جوانی‌اش را از برادرش – سید محمد – و خانواده‌اش شنیده‌ام – از وقتی که خود را شناخته، مثل قهرمان قصه

کالوینو پا از زمین بلند کرده و راه‌هایی بین شاخه‌های درختان پیدا کرده که هزاران بار به راه‌های زمینی می‌ارزد. سیدمرتضی آوینی همواره از ارتفاعی دیگر با دیگران سخن گفته و از ارتفاعی دیگر به جهان نگاه کرده‌است. قبل از انقلاب و بعد از انقلاب تقسیم‌بندی خوبی برای دوره‌های زندگی سیدمرتضی نیست. برای اینکه او همیشه ارتفاعش را از سطح عادات روزمره نگه داشته و هیچ وقت خود را تا حد «دیگران» تنزل نداده‌است. خلاف آمد عادت بودن تا آنجا با جان و آمیخته شده بود که تعبیر سید درخت‌نشین برای او تعبیری غیرواقعی یا از روی احساسات و تعبیر شاعرانه متداول نیست. سید جهان را از ارتفاعی دیگر می‌نگریست. علاقه او به انقلاب، ارادت او به امام خمینی (ره)، تعهدات مذهبی او، گرایش‌های هنرمندانه او و... با هر علاقه و ارادت و تعهد و گرایش که سراغ دارید متفاوت است و این تفاوت چنان‌است که گویی در زندگی او مناسبات دیگری بر جهان حکم می‌راند و چنین هم بود. یک بار چیزی به من گفت که من دریافت‌ام و جهان را در نسبت‌هایی دیگر می‌بیند. مضمون آنچه را که او گفت برایتان نقل می‌کنم. می‌گفت: «بین اجرام، نیرویی وجود دارد که آنها را مردم جاذبه و دافعه می‌نامند. دانشمندان این جاذبه را اندازه‌گیری می‌کنند و معادلات ریاضی از بر آن دخیل می‌بینند. این معادلات درست است و جهان را به شکل ریاضی و با تناسبات ریاضی هم می‌شود دید. اما گروهی دیگر ماجرا را به عشق و کشش و جاذبه‌هایی می‌کشاند که نسبت‌هایی غیر از ریاضی بر آثار حکم می‌راند. جهان را هر طور ببینی همان‌طور است، اما من ترجیح می‌دهم جهان را بر مدار عشق ببینم تا مناسبات متداول. اگر پای ما به زمین بند است به جهت عشقی است که ما را به خود می‌کشاند. اگر به آسمان عاشق می‌شدیم، نیرویی دیگر از آسمان ما را به خود می‌کشید...» فکر می‌کنم چنان مضمون حرف سید را بد و سطحی نوشتم که از او تصویری مثل آدم‌های گیس‌بلندی که حرف‌های عارفانه بی‌سر و ته می‌زنند ساختم. اما چنین نیست. او دنیا را از درمی‌یافت. او از شریعت علمی گریزان بود و از حرف‌هایی که می‌زد می‌شد فهمید که دنیا را چیزی غیر از آنچه دانشمندان نشان داده‌اند نمی‌بیند. نمی‌خواهم بگویم اسطوره‌ای. او دنیا را دیندارانه می‌دید، اما نه دیندارانه‌ای که گرفتار مناسبات ساینستیست است. گاهی ساعت‌های متمادی در دفتر سوره درباره جهانی صحبت می‌کرد که در این جهان نسبت‌های علمی حکم نمی‌راند. رضا آبادینی و حسین معززی نیا باید به خاطر دلفت باشند که او که به خلاف آمد عادت کامیاب شده بود، این عالم را به دیوانگی نسبت می‌داد و وقتی کسی هم‌رای خود می‌یافت، به ذوق می‌آمد که «دیوانگان همدیگر را پیدا می‌کنند.» گاهی نگاه او به عالم موجب می‌شد که آنها به عادات گرفتارزند. به ظاهر حرف می‌زد و حرف‌های او را حمل بر

جنون کنند. حال آنکه جهانی که او تصور می‌کرد جهانی به غایت دلنشین‌تر، فراح‌تر، آزادتر و عاشقانه‌تر است. اگر بخوام منظوم‌را درست بیان کنم باید بگویم که او دنیا و مافیها را چنان می‌دید که قدم‌ای می‌دیدند. او همان مناسباتی را بر کائنات قدما یافت که مردم آن روزگار. اما زیبایی ماجرا آنجا بود که او با این مناسبات فیلم می‌ساخت، مجله درمی‌آورد، کتاب می‌نوشت و به سیاست فکر می‌کرد. اگر بخوام مرام و منش سیدمرتضی را در یک جمله خلاصه کنم بی‌نی از خواجه شیراز نقل می‌کنم که فرمود: «از خلاف آمد عادت بطلب کام که من/ کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم.»